

RAMAZAN AYININ SON ON GÜN VE GECESİ

وَلَا تَبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ
يَبِينُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

“...Mescitlerde itikâfta bulunduğunuz sırada eşlerinize yaklaşmayın. Bunlar Allah’ın yasak sınırlarıdır, sakın o hudutlara yaklaşmayın. İşte böylece Allah insanlara, zararlardan sakınıp korunmaları için âyetlerini iyice açıklar. (*Bakara, 187*)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, **Ramazan’ın son on günü ve gecesini değerlendirme** hakkındadır.

Efendimizin Ramazan hayatı, insan-ı kâmil olma ufkuna yürürken, yaşadığı kulluktan bir kesittir. O (s.a.s), “**İşte kul budur**” dedirtecek bir kulluk ortaya koymuştur. Başı **rahmet**, ortası **mağfiret**, sonu da cehennemden **azat** olma olan ramazan ayının son dilimindeyiz. Bu günlerde iki hususa özellikle dikkat etmek zorundayız.

1- İtikâf:

Kelime olarak inzivaya çekilme, bir şeye kendini verme, bir yere kapanma gibi anlamlarına gelir. İstilahî olarak, bir Müslüman’ın, beş vakit namazın cemaatle kılındığı, mescit ve benzeri bir mekâna çekilerek kendini ibadet ü taate, fikr u zikre ve duaya vermesidir.

İtikaf, Peygamber Efendimiz’in (sallallahu aleyhi ve sellem) ömrünün sonuna kadar hiç terk etmediği bir ibadet

ve kuvvetli bir sünnettir. Bu sünneti canlı tutmak müslümanların görevidir.

“Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) **her Ramazan’da on gün itikâfa girerdi.** Seferde olduğu için bir ramazan itikâfa giremediğinden vefat ettiği yılda yirmi gün itikâfa girdi.” (*İbn Mâce, Sıyâm 58*)

İtikâfa özellikle Ramazan ayının son on gününde girilmesi Kadir gecesini de ihya etme fırsatı vereceği için ayrı bir önem taşır. Hz. Âişe, “Resûl-ü Ekrem Ramazan’ın son on gününde ibadet için yoğun bir gayret içine girer, gecesini ihya eder ve ibadet için aile fertlerini uyandırır.” demiştir. (*Buhârî. Fadlu Leyleti’l-Kadr 5; Müslim, İtikâf 7*)

İtikâfa giren kimsenin gücü yettiği kadar namaz kılması, Kur’ân okuması, istiğfar etmesi, dua ve niyazda bulunması, kelime-i tevhid ve tekbir getirmesi müstehaptır.

Efendimiz’in Ramazan’da yaşadığı aşağıdaki olay, hem **itikâfın kendisine** hem de **uygulama şekline bir delildir.** Nebiler sultanı, mescid-i şerifte i’tikâf buyururlarken Safiye Validemiz O’nu ziyarete gelir. Ziyaret sonrası, Safiye Validemiz dönüp giderken, Yüce Nebi ayağa kalkar ve zevcesini mescidin dışına kadar uğurlar. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), zevcesiyle yürürken, iki sahabi, hızla oradan gelip geçer.

Onlardan birisi Evs kabilesinden çok önemli bir zât olan Üseyd b. Hudayr, diğeri de Abbad b. Bısr'dır. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), onlara "Olduğunuz yerde kalın!" diye emreder. Sonra da Safiye Validemizin yüzünden peçeyi açar ve "Bakın, bu zevcem Safiye'dir." der. Sahabe Efendilerimiz; "Estağfirullah yâ Resûlallah, senin hakkında suizan mı?" dediklerinde, Bunun üzerine Efendimiz: "**Şeytan, insanoğlunun içerisinde kanın dolaşması gibi dolaşır. Ben, sizin kalplerinize şeytanın bir zan veya bir şer getirmesinden korktum**" buyurmuştur. İmam Şafii der ki: "Resûlullah (sav) böylece o iki sahabenin günaha girmelerini önleyerek, insanları töhmetten uzaklaştırmak gerektiğini öğretmiştir. Yoksa o iki zat, Resûlullah'a kötü zan beslemekten sakınacak kadar Allah'tan korkan kişilerdi." (*İbn Kesir, c.I,s.324-325*)

Günlük meşgaleler içinde çoğu zaman insan, dünyaya gönderilmesinin asıl gayesini unuttuğundan, her müminin hayatın anlam ve gayesini tefekkür etmeye ihtiyacı vardır. Rahmet ve mağfiret ayı olan Ramazan'ın son on gününde yapılacak olan **itikaf**, bir saati, bir sene nafile ibadete denk olan **tefekkür** için büyük bir fırsattır.

Her ne kadar bu güzel âdet, son yıllarda unutulmaya yüz tutsa da öteden beri müminler tarafından uygulanmış, her beldede mutlaka birkaç kişi camilerde itikafa girmişlerdir.

Hanefilere göre, kadınların itikâflarını, evlerinde edindikleri mescitlerinde yapmaları daha iyidir. Mü'minlerin anneleri olan Efendimizin hanımları, Resûlullah'ın vefatından sonra da Ramazan'ın son on gününde evlerinde i'tikâfa devam etmişlerdir.

Ebu Hanife ve İmam Mâlik'e göre itikâfın nâfile olarak en azı bir gündür. Ebû Yusuf en az süreyi, bir günün yarıdan çoğu olarak belirler.

Bir mana büyüğü itikaf yapan kişiyi şöyle resmetmektedir: "İtikaf yapan, ihtiyacından dolayı büyük bir zatın kapısında oturup dilediğini elde etmedikçe **'Buradan ayrılıp gitmem.'** diye yalvaran bir kimseye benzer demektedir."

İtikâf yapan kimse, bütün vakitlerini ibadete, namaza ayırmış demektir. Dolayısıyla itikaf süresince namazda imiş gibi sevap kazanır. İtikâf sayesinde insanın maneviyatı yükselir, kalbi nurlanır, İlâhî feyizlere kavuşur.

Ramazan'ın son on gününde itikâf yapmalı, elden geldiğince geceleri yatmamalı ve teravihleri uzun uzun kılmalıyız. Bediüzzaman da Ramazan-ı Şerif 'in son on gecesinde talebelerini uyarır, o mübarek zaman dilimini en iyi şekilde değerlendirmelerini istemiş. (*Kırık Testi-3 (Gurbet Ufukları)*, s. 153)

2- Fıtır Sadakası:

Ramazan bir yönüyle de ahlak-ı âliyeden olan “**cömertlik eğitimi**”nin yapıldığı bir zaman dilimidir. Ramazan’daki ikram veya cömertlik tamamen kişilerin inisiyatifine bırakılmamış, Ramazan’a mahsus ibadetlerden biri olan “**fitir sadakası**”yla adeta bir **alt sınır** çizilmiştir. Daha fazlasını yapamayanlar hiç olmazsa bundan geri kalmamalıdır.

Fitre emri, hicretin ikinci yılında Ramazan orucunun farz kılınmasıyla birlikte gelmiştir. Efendimiz, bir hadislerinde hür olsun köle olsun, erkek olsun kadın olsun her Müslüman adına fitre verilmesi gerektiğini bildirmiştir. (*Müslim, Zekât 12*) Bu hadise dayanarak, Şafii, Maliki ve Hanbelilere göre fitre farzdır. **Hanefi mezhebine göre ise vaciptir.** Hanefi mezhebinde; **uygulamada vaciple farz arasında bir fark yoktur.**

Oruç tutan kişi, beşeriyeti icabı kendisine ve hele hele oruçlu bir insana yakışmayacak davranışlarda, konuşmalarda hattâ düşüncelerde bulunabilir. Bunlar oruç ibadeti adına bir eksikliklerdir. Bu eksikliklerin telafi edilmesi ibadetin kâmil ve mükemmel olması için şarttır. İşte bu açıdan **fitre, orucu mükemmeliyete taşıyan bir ibadettir.** Nitekim bazı âlimler, fitreyi namazdaki sehiv secdesine benzetmişlerdir. Bilindiği gibi sehiv secdesi, namazda yanılma veya namazın vaciplerinden birini terk etme sonucu meydana gelen kusuru telafi eden bir ameldir. Ramazan ayının **bereketinden istifade ve onu**

yaşamının teşekkürü olarak verilen fitre, bizler için önemli bir uhrevi kazançtır.

Fıtır sadakası Ramazan'dan önce de verilebilir. Bayramdan önce verilemeyen fıtır sadakaları, bayram günü veya **daha sonra mutlaka verilmelidir.**

Fitre, zekât verilebilecek her sınıf insana verilebilir. Yani fakirler, düşkünler, zekât memurları, kalpleri İslâm'a ısındırılacak olanlar, köleler, borçlular, Allah yolunda olanlar ve yolcular.

Fitre verilecek şahıslar arasında da geliri giderini karşılamayan ama iyi ahlâk sahibi, dört başı mâmur kişiler veya İslâmî aşk, şevk ve heyecanla dolu muhtaç talebeler tercih edilmelidir.

Bir kimse zekâtını, fıtır sadakasını ve fidyesini, kendi ana-babasına, dede ve ninelerine, kendi çocuklarına, torunları ve onların çocuklarına veremez.

Maalesef birçok sünnet gibi günümüzde itikaf ve fıtır sadakası ihmal edilebilmektedir. Sünnetin ihyasını kendilerine düstur ve hayat gayesi edinen Müslümanların, itikaf ve Fıtır sadakasına önem vermeleri bir vazifedir. Hayatında Sünnet-i Seniyye'den hissesi çok olanlara müjdeler olsun!